

Sto lat historii i emocji zawartych w fotoalbumach na wystawie w Muzeum Warszawy

Muzeum Warszawy, 29.02–26.05.2024

Identyfikacja wizualna: Joanna Bębenek; w tle fragment zdobionej karty z albumu *Renaissance* z przełomu XIX i XX w. z kolekcji Muzeum Warszawy oraz fotografia z kolekcji rodzinnej Igora Omuleckiego *Wspólna sprawa: 1968–1983, 2023*, dzięki uprzejmości artysty

Już 29 lutego w Muzeum Warszawy zostanie otwarta wystawa *Śliczna jest młodość naszego wieku. Fotoalbumy 1850–1950*, w całości poświęcona albumom fotograficznym. To wyjątkowa okazja, by zobaczyć ponad sto niezwykle rzadko pokazywanych obiektów pochodzących z jednej z największych kolekcji warszawskiej fotografii. Albumom fotograficznym z XIX i XX wieku towarzyszyć będą prace współczesnych artystów i artystek. Wystawa jest częścią programu Centrum Fotografii, nowej inicjatywy Muzeum Warszawy, której celem jest rozwijanie zainteresowania fotografią.

Więcej niż książka ze zdjęciami

Wystawa *Śliczna jest młodość naszego wieku. Fotoalbumy 1850–1950* pokaże przemiany albumów fotograficznych, utrwalanie i przemijanie obowiązujących je konwencji oraz to, jak splecione są z historią fotografii. Zaprezentuje role, jakie albumy odgrywały w społecznościach, rodzinach czy instytucjach. Wystawa skupi się również na emocjach, jakie wywoływało i wciąż prowokuje przeglądanie albumu. *Album to przedmiot codzienny, nadal obecny w naszych domach. Część z nas z pewnością pamięta wspólne przeglądanie albumu fotograficznego i towarzyszącą mu mieszankę emocji: fascynację, tęsknotę, wzruszenie, ale też zakłopotanie spowodowane niekorzystnym zdjęciem. Na wystawie pokażemy zarówno albumy dokumentujące rodzinne wydarzenia, jak i te, które upamiętniają funkcjonowanie wspólnot szkolnych czy zawodowych* – mówi o wystawie Karolina Puchała-Rojek z zespołu kuratorskiego wystawy.

Doświadczenie oglądania albumów fotograficznych niemal zawsze wymaga rozbudzenia wyobraźni, szczególnie w muzeum, gdzie nie można ich dotknąć i przekartkować. Pomaga ona dostrzec, co kryją te wyjątkowe przedmioty. Celem wystawy jest pokazanie, że albumy fotograficzne są naturalnym środowiskiem fotografii.

Wywoływanie wspomnień i utrwalanie pamięci

Album fotograficzny może pełnić wiele funkcji. W XIX wieku był m.in. eleganckim podarunkiem, narzędziem budowania pozycji społecznej i wzmacniania tożsamości narodowej czy inspiracją do konwersacji podczas spotkań towarzyskich. Wraz z upowszechnieniem się fotografii wzrosła również popularność utrwalania wspomnień i budowania osobistych opowieści w formie albumów. Albumy mogą przywoływać emocje, wzmacniać więzi i rozbudzać wyobraźnię. Na ekspozycji znajdą się również obiekty całkowicie pozbawione sentymentu, używane do prowadzenia dokumentacji naukowej czy kryminalnej.

Każdy album ma własną historię

Znaczenie prywatnych historii podkreśla cytat zawarty w tytule. Słowa „*śliczna jest młodość naszego wieku*” pochodzą z odręcznego podpisu na karcie albumu, który w 1943 roku z okazji imienin otrzymała dziewczyna o imieniu Franka.

Albumy fotograficzne często mają więcej niż jednego autora lub autorkę. Wystawa zwraca uwagę na to, jak ważny jest nie tylko twórca fotografii, lecz także osoby komponujące albumy, właściciele i ofiarodawcy. Bez nich opowieść o albumach jest niepełna. Przykładem może być *Album inżyniera Stefana Stattlera*. Wklejone przez niego fotografie układają się

w dumną opowieść o rozwoju jednego z największych przedsiębiorstw w Królestwie Polskim. Po 40 latach pracy Stefan Stattler w atmosferze nieporozumień ustąpił ze stanowiska dyrektora Zakładów Towarzystwa Przemysłowego Lilpop, Rau i Loewenstein. Rozgoryczony na ostatniej karcie albumu obok swoich portretów wkleił portret konia i w gorzkim komentarzu przyrównał swój los do losu pociągowego zwierzęcia.

Nie tylko fotografia

Prezentowane na wystawie albumy fotograficzne łączą różne środki wyrazu. Na ich kartach odnajdziemy rysunki, kaligrafowane dedykacje, kolaże, prywatne zapiski. *Albumy fotograficzne traktowane są zwykle jako miejsce przechowywania zdjęć. Do wystaw fotografic się z nich wyjmuje lub prezentuje album otwarty tylko na wybranych stronach. Rzadko zwraca się uwagę na układ zdjęć na karcie. Elementy takie jak wklejone lub włożone do albumu wycinki z gazet, rysunki czy pamiątki bywają pominięte* – opowiada Katarzyna Adamska z zespołu kuratorskiego wystawy. Do stworzenia albumu wykorzystywane są najróżniejsze materiały, od okładek, np. zdobionych aksamitem, drewnem czy srebrem, aż po kwiaty włożone między karty. Właściwe i bezpieczne eksponowanie tak złożonych obiektów jest wyzwaniem – umożliwiły je długie przygotowania konserwatorek i konserwatorów.

Sto lat historii fotoalbumów

Muzeum Warszawy posiada wyjątkową kolekcję polskich albumów fotograficznych. Najstarsze z nich sięgają początków warszawskiej fotografii. Na wystawie zostanie zaprezentowany m.in. pierwszy fotograficzny album widoków Warszawy autorstwa Karola Beyera z 1859 roku czy album ze słynną dokumentacją fotograficzną budowy mostu Kierbedzia. Fotografie takich autorów jak Zofia Chomętowska czy Sylwester Braun pokażemy w nieoczywistych kontekstach – albumów dedykowanych konkretnym osobom przy różnych okazjach. Nie zabraknie albumów, z których można odczytywać historie warszawskich rodzin, a także dawnych szkół żeńskich czy nawet środowiska cyklistów. Część obiektów zostanie pokazana publiczności po raz pierwszy.

Fotoalbumy i sztuka współczesna

Historycznym obiektom na wystawie towarzyszą prace współczesnych artystów i artystek, którzy traktują album fotograficzny jako formę wypowiedzi. Dla Anety Grzeszykowskiej punktem wyjścia są prywatne fotografie. W *Albumie* z 2022 roku artystka „wytarła” wizerunek swojej córki, a opowieść o jej życiu ułożyła wstecz, od 10. urodzin aż do jej pojawienia się na

świecie. Dzieło to będzie udostępnione do samodzielnego przeglądania. W innej sali zobaczymy prace Igora Omuleckiego, który ułożył rodzinne fotografie z ponaddwudziestoletniego okresu w nostalgiczny pokaz slajdów. Z kolei prace Izabeli Pluty skupione są na materialności XIX-wiecznego albumu – jego zdobieniach i kształtach, zadają też pytanie o to, czy album jest nośnikiem pamięci o przeszłości. O tym, jak różne funkcje mogą przyjmować albumy fotograficzne, będzie można przekonać się podczas oglądania niewielkich notesów z polaroidami, tworzonych przez Rafała Milacha, który używa ich jako podręcznych szkicowników.

Centrum Fotografii Muzeum Warszawy

Śliczna jest młodość naszego wieku. Fotoalbumy 1850–1950 to pierwsza wystawa realizowana przez Centrum Fotografii, nową inicjatywę Muzeum Warszawy, której celem jest rozwijanie zainteresowania fotografią. Wystawie towarzyszyć będą oprowadzania i spotkania, a także konferencja naukowa, która pogłębi refleksję wokół albumów fotograficznych.

W ramach projektu *Focus on Photography* Centrum Fotografii korzysta z dofinansowania otrzymanego od Islandii, Liechtensteinu i Norwegii – z funduszy EOG i funduszy norweskich oraz ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wystawa *Śliczna jest młodość naszego wieku. Fotoalbumy 1850–1950* potrwa od 29 lutego do 26 maja 2024 roku w Muzeum Warszawy na Rynku Starego Miasta 32. Muzeum jest czynne we wtorek, środę, piątek i sobotę w godzinach od 11.00 do 19.00, w czwartek od 11.00 do 20.00, w niedzielę od 11.00 do 18.00. Bilety: 20 zł / 15 zł, w czwartki wstęp bezpłatny.

Zespół kuratorski: Katarzyna Adamska, Piotr Głogowski, Monika Michałowicz, Ewa Nowak-Mitura, Karolina Puchała-Rojek, Julia Staniszevska, Anna Topolska

Patroni medialni: „Polityka”, Radio Tok FM, „Pismo”, Magazyn „Szum”

Kontakt dla mediów:

Kacper Szalecki

Muzeum Warszawy

kacper.szalecki@muzeumwarszawy.pl